

gojiteljem mladine Kvedrom. G. poslanec je razložil v dolgem in poljudnem govoru dosedanje delovanje naših poslancev v korist kmeta. Njegove besede so kmetje splošno odobraval in ko je predsednik shoda, vrli kmet Jakob Vrečko, se zahvalil poslancu in mu izrekel zaupanje, so navzoči navdušeno pritrjevali z živokliči.

Po shodu so se pristopali kmetje z različnimi željami do g. poslanca in ga prosili pomoči. Iz St. Jurija so prišli tamburaši, ki so po shodu udarjali **ubrano in lepo na svoje tamburice**. Shod je krasno uspel, čeravno so hoteli delati liberalci zgago, pa so se le pošteno osmešili in pokazali svojo nevednost.

#### Shod pri Sv. Križutik Slatine.

Ni bil velikanski ta shod, a zanimiv. Gospod podpredsednik Franc Mlakar odpravi shod in pokliče za podpredsednika shodu g. Janeza Roškarja in za zapisnikarja Tomaža Prah in Jož. Perkovič ter za reditelje Mat. Pelko in Franca Bevcar.

Najprej govori g. Mlakar o programu Slovenske kmečke zveze za Sv. Križ. Izvoljeni so gg. za občino: Okolica Slatina: Janez Smole, Miha Terčič, Miha Plemenitaš in nadžupnik Fr. Korošec; za Sv. Mohor: Martin Debelak; za Plat: Jožef Pišer; za Sv. Katarino: Simon Kostrun; Rajnkovec: Janez Roškar; Nimno: Jakob Čonč; Sv. Trojica: Franc Bevcar; Brestovec: Tomaž Prah; Tokačevo: Mat. Košak; Spodnje Sečovo: Franc Cvetko; zdravilišče Slatina: Jožef Perkovič.

Zdaj je bil izvoljen odbor zaupnikov Slovenske kmečke zveze za Sv. Križ. Izvoljeni so gg. za občino: Okolica Slatina: Janez Smole, Miha Terčič, Miha Plemenitaš in nadžupnik Fr. Korošec; za Sv. Mohor: Martin Debelak; za Plat: Jožef Pišer; za Sv. Katarino: Simon Kostrun; Rajnkovec: Janez Roškar; Nimno: Jakob Čonč; Sv. Trojica: Franc Bevcar; Brestovec: Tomaž Prah; Tokačevo: Mat. Košak; Spodnje Sečovo: Franc Cvetko; zdravilišče Slatina: Jožef Perkovič.

Slednjič so bile sprejete resolucije enoglasno, rogoviljenje dveh študentov in treh neodvisnih nihče ni upošteval. V prvi resoluciji se izreče popolno zaupanje državnim poslancem Kmečke zveze, zlasti g. dr. Anton Korošcu, v drugi nezaupnica dr. Ploju, ki naj svoj mandat takoj odloži, v tretji se zahteva pravična nagodba z Ogrsko, v četrti, naj ostanejo meje za tujo živino zaprte, in v peti ustanovitev slovenske kmetijske šole v St. Juriju ob juž. žel.

Z navdušenimi klici: Živela Kmečka zveza, se je shod zaključil. Nas je veliko in nas bo še mnogo več! V to pomozi Bog, da bo celi Sv. Križ, razun par neodvisnih, v taboru naše Slovenske kmečke zveze!

#### Shod v Loki.

Shod Slovenske kmečke zveze, ki se je vršil ob prav obilni udeležbi dne 15. t. m., se je prav dobro obnesel. Govor o delovanju g. državnega poslanca dr. Benkoviča je napravil najboljši utis na poslušalce. Seveda ni manjkalo tudi nekaj socialdemokratov, ki so kritizirali vsako besedo govora. Njihovega besedičenja pa ni nihče poslušal.

#### Shod na Gorici.

Shod je bil zelo dobro obiskan iz Gorice in sosednih občin. Vršil se je pri g. Habincu, ki je okusno priredil uto za zborovanje ter okolico okrasil z narodnimi in drugimi zastavami. Vsled slabega vremena se državni poslanec dr. Benkovič, ki je imel predpoldan shod v Loki, ni mogel udeležiti, prišel pa

Ko kmetje s prošnjami niso dosegli ničesar in ko je začelo to nečloveče še-le bolj divjati nad njimi, je bila njih potrpežljivost pri kraju.

Zdaj niso več prosili, da se jim podeli stara pravica ali stara pravda, kakor so rekli takrat, t. j. da bi plačevali samo one davke, ki so bile nekdanj v navadi, ampak zahtevali so jo, in ko je ta žival v človeški podobi dal umoriti nekaj najboljših kmetov, so ga napadli in umorili, mesto Kočevje pa so zažgali.

Kakor blisk se je raznesla novica o punku kočevskih kmetov po vsem Slovenskem, Kranjskem, Štajerskem in Koroškem.

Kmete, ki je v njih kipelo že dolgo, ki so že na tihem pripravljali upor in samo čakali, da kdo začne, je napolnil napad kočevskih kmetov z veseljem in upanjem, da je zdaj za kmeta konec trpljenja, da postane zdaj sam svoj gospod.

Le vkup, le vkup, uboga gmajna! so klicali drug drugemu. Dajte nam staro pravdo! so zahtevali od grajščakov.

Vse pripravljane in ves upor je vodil neki kmet na Kranjskem, blizu Štajerskega doma, po imenu Matjaž Klander. Vsi kmetje so ga imeli za svetega moža, pravili so, da govori sveti Duh z njim.

Imeli so tako zaupanje vanj, da so rekli: Če Matjaž Klander ne reši kmeta iz gospodskih krempljev, potem se lahko obrišemo!

Romal je ta mož od vasi do vasi, od hiše do hiše, in pripravljali ljudi na upor. Prirejal je skrivne shode, kjer so se posvetovali, kako bi se najlože borili in razširili punk. Povsod so kovali orožje, napravljali križe ter na droge pritrjevali svete podobe in Matjaž Klander jih je blagoslovljal. Na te podobe so prisegali svojo zvestobo, te podobe so jim bile prapore v sveti vojski za pravico.

je deželni poslanec dr. Jankovič, da je poročal o deželnem zboru in njegovih nalogah. Omenjal je spremembo volilnega reda, slab gospodarski položaj kmetov vsled krivde nemške večine in razvijal narodni program. Med velikanskim navdušenjem občinstva je povdarjal v imenu S. K. Z., da nismo ne nasprotniki šole ne učiteljstva sploh, še manj nasprotniki napredka in narodne izobrazbe ter protestiral proti tozadevnemu natančevanju nasprotnikov. Ogorčenje je vzbudilo njegovo poročilo, da se je učiteljstvo brežiškega okrajnega glavarstva na učiteljski konferenci izreklo proti nerazdeljenemu pouku, tej najnujnejši in najbolj zaželeni zahtevi našega kmečkega prebivalstva. G. poslancu se je izreklo neomejeno zaupanje.

Govorili so nadalješe gg. župnik Šoba, Martin Les iz Zdol in Jožef Pleterški, ki so izrekli poslancu nekatere svoje želje, osobito za pomnožitev števila potovalnih učiteljev na polju živinoreje. S shodom se je bolj utrdilo zaupanje do S. K. Z. in njenih poslancev.

#### Shod v Mozirju.

V Mozirju v cerkveni hiši se je zbralo lepo število okoljskih posestnikov in kmetov; tudi precej tujčanov se zanima za novo izobraževalno društvo. Ko je pozdravil sklicatelj g. Cesar navzoče, je govoril prof. dr. Verstovšek iz Maribora v jedrnatem ter stvarnem in poučljivem govoru nad eno uro o splošnem napredku, političnem razvoju, boju za obstanek, kar zahteva višjo izobrazbo vsakega posameznika. To izobrazbo lahko dosežemo v šolah. Govornik povdarja zlasti važnost strokovnih šol. Ker nam Slovincem ne dajo primernih šol, moramo sami skrbeti, da izobražujemo nižje sloje ljudstva. V ta namen snuje Krščansko-socialna zveza izobraževalna društva, da se pomaga kmečkemu ljudstvu vsaj nekoliko z nadaljevanjem ljudskošolskega pouka. Zlasti so splošno odobraval izvajanja, damorajo braniti ta društva zastavo krščanstva in trobojnico prave narodnosti. Splošno zanimanje je bilo opaziti, ko je dr. Verstovšek razpravljal pomen in korist čitanja koristnih knjig, strokovnih listov in časopisov. Vpletel je marsičesa iz vsakdanjega življenja, kar je vzbudilo mnogo veselja in odobravanja. Navodila novega odbora so bila resna in temeljita; če odbor deluje in doseže le nekoliko teh raznih točk, katere je navedel govornik, bode spolnovalo društvo svoje dolžnosti.

Ko je končal govornik, ni bilo navdušenja ne konca ne kraja; najbolj pač potrjuje to navdušenje za mlado društvo dejstvo, da je pristopilo takoj čez 60 članov k društvu, ki so obljubili, da bodo zvesti družteniki.

Gospod Krische Franc je razložil nad vse natančno pravila in navduševal navzoče za velevažno društvo.

Ko so pevci pod vodstvom Ivana Kača zapeli več pesmi, ki so vsem ugajale, so se ljudje po trinitnem zborovanju počasi razšli. Največja hvala gre za ustanovitev tega velevažnega društva g. župniku, ki je dal lepe cerkvene prostore v ta namen in g. kaplanu, ki je z vstrajnostjo delal, da se je uresničila ta srečna misel.

#### Shod v Zavodnjem.

V Zavodnjem se je v nedeljo dne 15. septembra ustanovilo kmetijsko izobraževalno društvo. Kako potrebno je bilo, pokazale so zadnje državnozbornske

Tako je bilo kmalu vse pripravljeno; zveza je štela nad 20.000 mož in segala skoro do Gradeva. Pa še so hoteli storiti kmetje zadnje.

Pritožili so se pri samem cesarju; vedeli so, da nič ne dosežejo, a storili so to, da jim ne bi rekli, da se samo puntajo in sovražijo gospodo iz dna duše. Cesar jih je opominjal, naj ostanejo mirni in jim je obljubil, da že zapove grajščakom, da jih pustijo pri stari pravdi.

Pa cesarjeva beseda ni izdala nič, grajščaki se niso hoteli ukloniti cesarjevi zapovedi, ampak pritiskali kmete še huje, jih zmerjali kot upornike in pretili z novimi davki in novo raboto.

Zdaj so kmetje videli, da ni druge poti do pravice, nego punt. V boj za staro pravdo! Ta klic je donel med kmeti, rog je pel po vaseh, pok pušek je odmeval po dolu.

Oboroženi s puškami, sabljami, kosami, sekirami, krampi, srpi, cepei so naskočili gradove, jih mnogo razdžali in morili gospodo in celo njih otroke, osvajali so si orožje, živino in žito v gradovih in popivali vino po grajskih kletih.

Tri mesece so hodile kmečke čete od grada do grada in jih upepeljevale, tri mesece je trepetal grajščak pred svojim hlapcem!

Ko so grajščaki spoznali, da kmetje ne nehajo prej, dokler ni razdžan zadnji grad, so se tudi oni dvignili; imenovali so za svojega poveljnika nekega Jurija Herbersteina, strahovitega sovražnika kmetov, ki si je po svoji grozovitosti pridobil priimek morilca kmetov.

S pomočjo cesarskih vojakov je Herberstein kmalu potolkel kmečke čete na štirih krajih; brez usmiljenja so sekali nesrečnim kmetom glave, jih obešali na kole in mandrali s konjskimi kopiti. In mnogo ujetnikov so obesili v Gradeu, veliko število pa jih je zbežalo onstran meje na Italijansko, med njimi tudi kmečki glavar Matjaž Klander.

volitve, dokazujejo pa to tudi razni neljubi pojavi, ki pričajo o tem, kako umestna bi bila po takih krajih osobito pri mladini višja in boljša izobrazba, temeljujoča na edino pravih in životvornih krščanskih in narodnih idealih.

Ustanovni shod se je vršil ob obilni udeležbi ukaželjnega kmečkega ljudstva. Po pozdravnih besedah g. župnika Rožmana, ki ima največje zasluge, da se je osnovalo to društvo, in kojega skrbi bodi društvo priporočeno, je spregovoril podpredsednik S. K. S. Z. za Štajersko g. dr. Holnjev. Poljudno je razložil bistvo in namen novega društva, in hkrati začrtal smer, v kateri naj deluje, da bo našemu ljudstvu res v prid, smer katoliško-narodno in kmečko-gospodarsko.

Društveni mešani zbor je na to pod spretnim vodstvom župnikovim prav lepo zapel nekaj narodnih pesmi. K društvu je že ob njegovi ustanovitvi pristopilo veliko članov, mnogo jih pa še bo sledilo. Društveniki so si izvolili odbor, ki se je tako-le konstituiral: predsednik kmet Jernej Napotnik, podpredsednik šolski vodja Ivan Smolnikar, tajnik župnik Janez Rožman, blagajnik mladenič Ludvik Potočnik, njegov namestnik mladenič Andrej Knez, tajnikov namestnik mladenič Martin Koželjnik, knjižničar organist Ivan Srebotnik.

Mlademu društvu želimo, naj kmalu obrodi cvet in sad.

### Deželni zbor štajerski.

Dne 16. septembra se je sešel štajerski deželni zbor, da nadaljuje spomladi zapričeto delovanje. Med številnimi predlogi je tudi prošnja za razdelitev občine Cirkovce. Predloženi proračun za l. 1908 izkazuje: Skupne potrebe 29.255.664 K, za te manjka blizu 13 milijonov kron pokritja. Poslanec dr. Jurtela poroča, naj bi se smela svota 26.925 K iz občinskega premoženja v Teharjih porabiti za zidanje cerkve istotam. Socialdem. Resel se je temu upiral, a je bilo sprejeto. Poslanec Wastian je interpeliral zaradi mosta v Mariboru. Poslanec dr. Jurtela je zahteval podpore vsled toče prizadetim kmetom ptujskega in rogaškega okraja.

Dne 17. septembra. Socialdemokrat Resel je za to, da pride pred proračunom predlog zaradi spremembe volilne pravice na vrsto. Večina to odbije. Dr. Ploj poroča o poselskem vprašanju. Deželni zbor še hoče vprašanja študirati in med tem se tudi večina nagrad ne bo razdeljevala! Poslanec Hagenhofer brani nagradovanje poslov. Dr. Hrašovec predlaga uzorni deželni vinograd v Grizah.

### Politični ogled.

— Jugoslovanski minister je stara želja Jugoslovancov. Zal le, da so to vprašanje zadnji čas spravili možje v razpravo, kateri si hočejo pridobiti s tem, da se imenujejo kot ministrski kandidati, pošteno politično ime nazaj, katero so izgubili med ljudstvom in pa v višjih krogih. Ako bi jim bilo za stvar in ne samo za osebno reklamo, ne vrgli bi tega važnega vprašanja med lačne časnikarje v dobi kislih kumar. Višji krogi so bili na početnicah in se nihče od njih v tej dobi ni zanimal za to vprašanje, nemški politični krogi pa so se vsled časni-

Drugi veliki punt slovenskih kmetov je končal zopet nesrečno.

Zdaj je razposlal cesar svoje ljudi po deželi, ki naj bi kmete izpraševali in zapisovali njih pritožbe; pravično je hotel razsoditi prepir med grajščakom in kmetom.

Pa grajščaki, ki so videli, da bi jim prineslo to velikansko škodo, so se z vsemi silami uprli temu poskusu cesarjevemu. Naložili so kmetom še novih davkov, kakor so rekli, za večno kazen za njih upor in zahtevali, da uporniki popravijo škodo, ki so jim jo bili v zadnjem uporu napravili.

Kmetje zdaj niso imeli nič več upanja, da bi z lepa dosegli svoje pravice, ampak mislili so zopet samo le na nov upor.

Ni še minilo 60 let po drugem uporu, ko se zopet vzdignejo kmetje proti grajščakom pred kakimi 330 leti.

To pa je prišlo tako: Na Hrvaškem blizu Štajerskega stoji grad Podšosed ali Susjed. Tu je gosposoval tisti čas strašno neusmiljen grajščak; pisal se je za Tachy-ja.

Da vidite, kako je delal ta grajščak s podložnimi kmeti, naj navedem par primerov: Če je imel sam staro kluse, silil je podložnika, da mu ga je moral kupiti za drag denar; če je imel sprijeno vino, ga je razdelil med kmete, ki so mu ga morali drago plačati; celo v družinsko življenje je posegal in mnogokrat odpeljal kmetu ženo ali hčer.

Tožili so tega živinjskega grajščaka pri cesarju, pa kaj, ko si ga cesar ni upal prijeti, ker mu je bil dobra pomoč proti Turkom.

Ko pri cesarju niso dosegli ničesar, so se začeli kmetje skrivoma shajati in se posvetovali, kako bi zopet združeno ljudstvo planilo nad grajščake.

(Dolje prihodnjic.)



karskih razprav organizirali, in to je edini uspeh samoljubnih razprav. Stvari so torej škodovali v namenu, da bi sebi koristili. Da takšne niso za voditelja jugoslovanske politike, je samoumevno. Posebno pa še ne, ako imajo povrh tudi to napako, da celi klub zaradi njihove politične nepoštenosti ne morejo z njimi obdržati!

— **Napad na carjevo ladijo.** Ko je carjeva jahta (ladija) plula v pristanišče Helsingfors, je nankrat trčila ob neko podmorsko skalo. Car, carica, prestolonaslednik in ostali otroci so bili na krovu pri obedu, ko je zadela ladija na skalo in se nekoliko vzdignila. Skala je povzročila 42 čevljev dolgo razpoko. Sunek je bil tako močan, da so mornarji padli na tla in so se razbile vse dragocene posode na omizju. Člani carjeve rodbine so bili prepadeni, in otroci so jokali. Podali so se na jahto „Alexandra.“ „Standarta“ ne bo več mogoče dvigniti. Kotli so se iz svojega mesta premaknili, tako silen je bil sunek. Govori se, da se je na jahto izvršil dobro pripravljen napad, ki se je pa v zadnjem hipu ponesrečil. Več mornarjev in kapitana jahte so zaprli.

— **Moč Judov** v raznih državah. Na Francoskem je primeroma malo Judov, a vendar imajo državo v oblasti. Francoska je razdeljena v 87 prefektur, med temi je 49 Judov prefektov in podprefektov. Prefekt pomenja toliko kot pri nas na Štajerskem cesarski namestnik v Gradcu. V državnem svetovalstvu je 19 Judov, 10 jih je pri kasacijskem sodišču, 10 svetovalcev pri pariškem sodišču. V poljedelskem ministrstvu je 11 uradnikov Judov, pri poštni direkciji 21, v ministrstvu za javna dela 30, v finančnem ministrstvu 27, v naučnem ministrstvu celo 35. Med 102 bankami v Parizu je večina judovska. Tudi največji časopisi so v oblasti Judov. Na Laškem imajo Judje večino vseh bank in veliko moč v finančnem ministrstvu. Tudi poslancev je razmeroma veliko Judov. Na Ogrskem imajo Judje tretji del vseh zemljišč. Na dunajskem vseučilišču je med 6800 dijakov 2500 Judov. V naši vojski je okrog 2600 judovskih oficirjev. Banke so pa itak večinoma vse v judovski oblasti. Kakor je iz tega razvidno, imajo krščanski socialisti celo prav, da se bore zoper premoč Judov. In ker se bore zoper Jude, se morajo boriti tudi zoper liberalce. Liberalci so namreč prijatelji Judov in ti so Judom do oblasti pomagali.

#### Mala politična naznanila.

Dne 11. septembra: Danes je sprejel naš cesar v avdijenci japonskega admirala Ijima. — V Ameriki se vedno bolj širi sovražstvo proti Japoncem. Američani so na ulici napadli Japonce v mestu Vancouver.

Dne 12. septembra: Saški princ Avgust je nevarno zbolel. — V Sopronu so počeli stavkati premogarni. Zahtevajo zvišanje plače.

Dne 13. septembra: Istrski deželni zbor je sklican za dne 19. t. m. — Častnikom namerava vlada zvišati plačo in sicer poročnikom, nadporočnikom in stotnikom. — V Pragi je bil velik shod za „plošno in enako volilno pravico za dež. zbor.“

Dne 14. septembra: Saški princ Avgust je včeraj umrl. — V Ištu sta se pogovarjala naš cesar in angleški kralj zaradi samostojnosti kneževine Bolgarije (sedaj je pod turško nadvlado) in nje proglasitve za kraljevino.

Dne 15. septembra: V Ling-Sang v Kini so prepodili vojaški uporniki. — V Oleni v Ameriki se je vnel zrakoplov gospodične Mysen v višini 1000 čevljev. Mysen je padla na tla ter obležala takoj mrtva. — V Ausso na Zg. Otaj. se je danes vršilo ogroženo (kmečko) zborovanje nemških kmetov iz alpskih dolin.

Dne 16. septembra: Danes je začel koroški dež. zbor svoje jesensko zasedanje. — Na Kitajskem še širi upor.

#### Nemiri v Maroku.

Casablanca, 12. septembra. General Drude je 10. t. m. zvečer vojakom pri večernem raportu naznanil, da drugi dan v jutro odkoraka proti vojnemu taboru Maročanov v Taddertu. Prva kolona je odšla zjutraj dne 11. t. m., in je poklala maročanske prednje straže, ki niso Francozov zapazile. Druga kolona z generalom na čelu je odšla ob 7. in se s prvo združila. Stela je šest stotnikov, dve poljski in eno pogorsko baterijo, dve mitraljezi in vse arabsko konjenišvo. Ko so prišli pred Taddert, so s topovi porušili tabor Maročanov. Streljali so celo dopoldne. Francoska pehota je proti Maročanom prodirala z bajonetom. Maročani so zbežali. Križarka „Gloire“ je tabor obstreljevala od morske strani. Na francoski strani je en vojak mrtev, šest pa ranjenih. Španski vojaki trdijo, da je padlo 4000 Maročanov.

Zadnje vesti poročajo, da se hočejo rodovi podvreči generalu Drude in da se vrše pogajanja. Rod Sama se je že podvrgel. Vsled tega vladla mir.

## Razne novice.

\* **Duhovniške vesti.** Katehetom v Mariboru je imenovan vikar č. g. Ivan Markošek. Prestavljeni so sledeči č. g.: Janez E. Kociper iz Ljutomerja kot vikar v Maribor. Anton Tkayc iz St. Janža na Dr. p. v Ljutomer; Jožef Korošak iz Rajhenburga v Sveti pri Ormožu; Martin Agrež od Sv. Marka niže Ptujja k Sv. Janžu na Dr. p.; Alojz Gričnik iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici k Sv. Marku niže Ptujja; Golob Mihael iz Ljubnega k Sv. Križu pri Ljutomeru in Anton Postružnik, duh. v začas. pokoju

na Prihovo. — Na novo so nastavljeni č. g. novomaški: Rajmund Bratanič k Sv. Petru v Gornji Radgoni; Vladimir Cepuder v Rajhenburg; Mihael Groselj v Loko pri Zidanem mostu; Martin Kramberger k Sv. Andražu v Slov. gor.; Janez Schiller na Ljubno; Martin Tomažič v Črešnjevca pri Slov. Bistrici.

\* **Umrli** je 14. septembra v Gradcu č. gospod Franc Klepač, upokojeni župnik od Sv. Ožbalta na Hrvaškem, posvečen 20. julija 1883. Služboval je kot kaplan pri Sv. Emi blizu Smarja, v St. Ilju v Slov. gor., v Kozjem, na Bizeljskem in kot provizor in župnik v Razborju pri Slovenjgradu in St. Ožbaltu ob Dravi, kjer je stopil v pokoj leta 1903. R. i. p.!

\* **Proti molitvi.** Celjska „Domovina“ ponavlja svojo zlobno opazko, da se na celjski dekliški šoli „preveč in pretirano molí“ ter se jezi, zakaj smo v to zadevo zapletli tudi nekatere denarne zavode. Ej, starka „Domovina“, kako slabe mozgane že imaš! Ali ne veš, da so v konzorciju za „Domovino“ denarni zavodi, kakor ptujška posojilnica z načelnikom (dr. Jurtelo, mariborska z načelnikom dr. Rosino itd.)? Ti lastniki so odgovorni za pisavo „Domovine.“ So odgovorni so, da „Domovina“ ne priznava naše vere kot prave, soodgovorni, da s tako materinsko skrbjo odbija napade na praški shod svobodomislecev, anarhistov, revolucionarjev, soodgovorni tudi za branitev Svobodne šole itd. Poglejmo si vendar odkrito v obraz, ne slepomiskajmo se!

\* **Gg. dr. Jurtela, dr. Rosina itd., pozor!** Celjska „Domovina“ v št. 107 zares s čudno vnemo brani shod svobodomislecev v Pragi pred napadi katoliških listov. Zato bo dobro, da si ogledamo pravila svobodomiselnega društva v Rimu, ki so vzorna za vsa druga svobodomiselná društva. Posojilnice, ki vzdržujejo „Domovino“, in njih načelniki kakor dr. Jurtela, dr. Rosina itd. bodo potem vedeli, pri čem da so z „Domovino.“ Pravila se glase: 1. Društvo ima namen, da ljudsko vest osvobodi vseh predsodkov s tem, da bo preganjalo versko misel, naj se pojavi kakorkoli. 2. Kdor hoče biti sprejet v društvo, poda svojo prošnjo na posebni tiskovini. Ta prošnja mora obsegati izjavo, da hoče prosilec živeti in umreti v kultu svobodne misli, in mora biti potrjena od dveh članov, ki sta v društvu pravilno vpisana, kot porokov. 3. Kdor je sprejet v društvo, poda izjavo, v kateri hkrati peoblasti katerega društvenega člana, da bo navzoč ob poslednjih trenutkih njegovega življenja, in zlasti še tedaj, ko bo že izgubil zavest — in da ta zabrani s pomočjo drugih tovarišev in z vsako silo tudi proti članom lastne rodbine, da bi bila ta njegova volja izpremenjena. 4. Društveniki se zavezujejo, da bodo živeli in umrli izven vsake cerkve ali dogmatične vere in da se bodo po tem ravnavali pri vseh uradnih dejanjih, ki se tičejo rojstva, življenja ali smrti svojih otrok. 5. Društvo se zavezuje, da je navzoče pri članih skozi vsa njihova bolezen in skrb za to, da se izvrši izjava, podana za slučaj smrti. Pri volitvah so dolžni društveniki voliti kandidate najsrajnejših struj. — Taka je svobodomiselnost v dejanju. Oni pravijo, da so proti predsodku, a vsa njihova svobodna misel temelji na predsodku, da ni Boga, in da se je človek sam po sebi razvil iz živali. Ta bedasti predsodek, ki jim ga vtepa v glavo novodobni napol-učenjaki, je najgrija in najstranotnejša babjevernost, kar jih je bilo še na svetu.

\* **Slovenski socialdemokratje** so imeli zborovanje strokovnih in izobraževalnih društev za Kranjsko. Glede organizacije na Spodjem Štajerskem se je sklenilo, naj se kranjska komisija pogodi s štajersko deželno komisijo. Vsi sovražniki krščanske izobrazbe so na delu.

\* **Dr. Benkovič — dr. Janko Sernec.** Dne 25. avgusta t. l. se je vršil shod S. K. Z. v St. Juriju na juž. žel., na katerem je državni poslanec dr. Benkovič med drugim dokazoval zvezo Narodne stranke s socialdemokrati in štajercijanci za časa volitev. Tega shoda se je udeležil tudi g. dr. Janko Sernec, zdravnik v Celju, ki je cel čas govornika motil z medklci in je v gor. navednem trenutku zaklical: Saj se je tudi on (dr. Benkovič) trikrat dol (ali gor) peljal! S tem je menil reči, da je tudi dr. Benkovič trikrat beračil za glasove socialdemokratov, oziroma štajercijancev. O tem se je namreč že med volitvami in pozneje pisalo v „Narodnem Listu“ in „Domovini“, zlasti o zvezi s hrastniškimi Nemci, o pohodih dr. Benkoviča v Hrastnik, četudi on še do danes ni bil v Hrastniku. Na ta medklci je dr. Benkovič zaklical dr. Sernecu, da je nesramni lažnjivec, dokler svoje trditve ne dokaže. Seveda dr. Benkovič teh besed pri shodu ni hotel preklicati. G. dr. Sernec je zahteval na to po svojih pričah zadoščenje za to žalitev. Dr. Benkovič pa je po svojih zastopnikih gg. dr. Ludv. Filipiču in prof. Fonu izjavil, da obžaluje žalitev v „Slovenskem Gospodarju“ in „Narodnem Listu“, ako dr. Sernec istotam izjavi, da s svojim medklcem g. dr. Benkoviču ni hotel očitati nepoštenosti v političnem delovanju, kakor je on (dr. Benkovič) medklci razumel. Toda zastopniki dr. Serneca so odklonili to poravnavo, češ, da g. dr. Sernec ničesar ne preklči in da njegove besede ne vsebujejo nič razžaljevega; zahteval je tudi, da naj dr. Benkovič svojo žalitev pred farno cerkvijo da preklicati. Dr. Benkovič je tako poravnavo odklonil. Nato je zastopnik g. dr. Janko Serneca, dr. Benjamin Ipavc, s pismom od 3. t. m. pozval dr. Benkoviča, naj da brezpogojno zadoščenje, sicer naj novo imenovani zastopniki določijo kraj, čas in orožje, — dr. Sernec

je pozval dr. Benkoviča na dvoboj!!! Dr. Benkovič je nato odgovoril, da je edini način poravnave že ponudil in da seveda izključuje dvoboj. Dne 13. t. m. zvečer je bil dr. Benkovič v odlični družbi v hotelu „Grič“ na Catežu, ko nenadoma vstopi g. dr. Sernec, držeč roko v desnem žepu. Dr. Benkovič je takoj uvidel položaj, stopil za stol in vprašal g. dr. Serneca, kaj namerava, kaj ima v desnem žepu. Dr. Sernec pozove dr. Benkoviča, naj prekliča žalitev. V istem hipu dvigne dr. Benkovič stol, da bi se branil, dr. Sernec udari čez stol z nekim orožjem — menda bičem, dr. Benkovič priskoči in skuša orožje izviti; pri tem dobi dr. Sernec par udarcev s pestjo v obraz, na kar se odstrani. Vložena je zoper dr. Serneca kazenska ovadba radi prestopkov lahke telesne poškodbe in žaljenja časti pri okrajni sodnji v Kostanjevici. Dostavek: Občinstvo samo naj sodi, kdo se je prav obnašal; poziv na dvoboj in potem napad dr. Serneca se sam dovolj obsoja. Toda tudi ta napad še ni dokazal, da je dr. Sernec govoril resnico v St. Juriju. Narodna stranka na Štajerskem ima zaslugo, da se je v politični boj zaneslo psovanje in celo orožje. Dr. J. Sernec je namreč eden nerodnostjo, nervoznostjo in strastjo že marsikaj pokvaril. Tak napad so prav lep začetek za skupno in složno delovanje na narodnem polju, katero imajo narodnjaki vedno na jeziku, v dejanju pa kažejo sovražstvo in nemškufarstvo.

\* **Tržne vesti.** Ta teden nam je prinesel nižje cene tako na tujih kakor tudi na naših trgih. Začel je Newyork in njemu so sledili drugi trgi, posebno pa je nazadoval Berolin, kjer je padla pšenica polagoma za 10 do 12 mark in rž za 6 do 7 mark. Padati je pa začela tudi Buđimpešta, a ne za toliko, kolikor Berolin. Naši trgi so vedno enako mrtvi. Promet je jako majhen, ne ponudniki, ne kupci se ne upajo prav na dan. Tendence je oslabela in cene so začele popuščati, vendar ne toliko. — Pšenica. Ponudbe skromne, kupci nekoliko živahnejši, tendence slabša. Terminski nekoliko padli. Povdarjati moramo, da ima druga roka še drago blago, katerega bi se rada iznebili brez izgube. — Rž je zahtevala v pričetku tedna višje cene, kupčija se je tega ustrašila in promet je padel, z njim je pa tudi nazadovala cena. — Oves se je zadovoljil z nekoliko nižjimi cenami in z majhnim prometom. — Turšica tudi ni mogla vzdigniti svoje cene ter je za nekaj vinarjev popustila. — Ječmen pa dela dobre kupčije. Promet se je znatno oživil, konsum plača tudi višje cene, posebno izvoz je znatno posegel po blagu. — Krompir na Dunaju: zgodnji 2.15 do 2.35, pozni 2.15 do 2.35, slabše vrste po 1.85 do 2.—. — Čebula 5.— do 6.—. — Leča 15.— do 31.—. — Fižol 8.— do 17.—. — Moka. Fine vrste še vedno tišče mline. Promet je ostal mrtev in se je življenje zadnjega časa zopet izgubilo. — Ržena moka je šla jako dobro, cene so dvignili, tendence se je utrdila in uspeh je bil, da se je promet popolnoma ustavil. — Otrobi in klajna moka imata visoko ceno, zalog ni. Izvoz vzame vso blago iz rok. To je baje tudi vzrok draženja mleka. — Mast se je zopet podražila.

\* **Oddaja drevesc.** Opozarjamo sadjarje na razglas deželnega odbora glede oddaje jabolk in hrušek, ki se nahaja v današnji številki med inserati na 6. strani.

\* **Galica.** Cena galici se je vendar nekoliko znižala in sicer se bo prodajala po 64% h. Naši poslanci S. K. Z. so v državnem in deželnem zboru v tem smislu delovali.

\* **Sedemdesetletnico** svojega rojstva je slavil v torek dne 17. t. m. upokojeni vseučilišni profesor dr. Johannes Frischaut, znani planinec in prijatelj našega ljudstva. Kličemo mu: na mnogoga leta!

\* **Opozarjamo gg. organiziste** itd. Se enkrat na poučni tečaj, katerega priredi Cecilijino društvo od 23. do 27. septembra v Mariboru. Poučuje se popolnoma brezplačno — pač pa treba plačati 1 K za učne pripomočke (kyriale, ed. vat., Wagnerjev rekvien) in za učne načrte. Ker se pričakuje obilna udeležba, treba se prigrasiti pri tajniku Cecilijanskega društva, č. g. T. Trop.

\* **Organisti, pozor!** Ker bo od 23. do 27. t. m. v Mariboru podoben tečaj za organiziste in bo gotovo tedaj zbranih mnogo organizistov, je sklenilo Podp. društvo organizistov, da priredi dne 21. septembra ob 7. uri zvečer v Narodnem domu redni občni zbor za 1907. Dnevni red: 1. Pozdrav društevnikov. 2. Poročilo tajnika in blaginjska. 3. Sprejem novih udov. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. Ker je to društvo za organiziste velike važnosti, zato je želeli, da bi veliko novih udov pristopilo. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

## Mariborski okraj.

m Sv. Marjeta pri Slov. Bistrici. Državni poslanec Fr. Pišek priredi pri Sv. Marjeti v nedeljo dne 22. t. m. zaradi shoda v Ptujju še le ob 4. uri popoldan shod. K obilni udeležbi se vabijo vsi slovenski volilci!

m Občni zbor „Dijaške kuhinje“ v Mariboru bo prihodnji ponedeljek dne 23. t. m. ob 5. uri pop. v obednici tukajšnje bogoslovnice z običajnim vspeškom. Vsi blagi udje in podporniki se k istemu uljudno vabijo; posebna vabila se ne razpošiljajo. Odbor.

m Konjska dirka v Mariboru bo dne 6. oktobra. Naznanila do 30. septembra.

m Fram. Tukaj se vrši na Matevževu dne 21. septembra t. l. veliki živinski sejem. Posestniki živine se vabijo, da priženejo obilo lepe živine, ker je pričakovati veliko kupcev.